

Nyelvművelők pedig kellenek

Amikor két héttel ezelőtt arról adtunk hírt, hogy az Anyanyelvpolók Szövetsége Szegeden is szorgalmazza az anyanyelvi szolgáltatást, azt gondoltuk, az öntevékeny beszédművelők alig várják, hogy bekapcsolódhassanak a nyelvállító munkába. Ehhez képest igen kevesen kérték felvételüket a szövetségbe. Szegeden összesen 47-en kívánnak az országos szervezet kötelékében tevékenykedni. Örvendetes ugyan, hogy a nyelvművelők között 25 diák akad, az viszont szomorú, hogy közöttük egyetlen gimnazista sincs. A középiskolai tanárok sem érdeklődnek a nyelvművelés iránt. Nem beszélve a nem pedagógus beszédművelőkről, akiknek különösen örülnének a szövetségi tagok.

Az anyanyelvpolók helyi szervezete kedden munkaértekezletet tartott, melyen a résztvevők megvitatták az országos munkatervet. A tanácskozáson megjelentek óvónők, tanárképző főiskolát képviselő pedagógusok is, de a magyartanárok közül viszonylag kevesen jöttek el. Akik jelen voltak, elpanaszolták, szinte semmilyen anyagi forrás nem áll rendelkezésükre ahhoz, hogy a különböző nyelvművelő programokat lebonyolítsák. A versmondó, a helyesírási versenyekre, nyelvhasználati vetélkedőkre, a szép ma-

gyar beszéd ünnepeire nincs pénz. A téma iránt a társadalmi igényt így igen nehéz felkelteni. Pedig égető szükség lenne anyanyelvi táborokra, szónokképző, titkárnőképző szaktanfolyamokra, iratszerkesztési, levelezési tanácsadásra, a cégtáblák, közterületi feliratok, plakátok, meghívók lektorálására.

Az értekezlet résztvevői eldöntötték, a jövőben többet fogják hallatni szavukat, s nagyobb nyilvánosságot kérnek jobbitó szándékú tevékenységüknek. Szakmai tudásukat, segítségüket felajánlották a Csongrád Megyei Pedagógiai Intézet, a TIT, a TESZ megjelent képviselőinek. A szövetség szegedi tagjai várják az érdeklődőket. Azokat, akik a felvilágosító munkában, a nyelvművelő kezdeményezésekben szívesen részt vállalnának. Jelentkezni a következő címen lehet: Anyanyelvpolók Szövetsége, Társadalmi Egyesületek Szövetsége Csongrád Megyei Irodája Szeged, Tisza Lajos körút 47. Telefon: 11-330, vagy 21-355, 7-es mellék. Aki viszont anyanyelvi képzésekben kíván felvilágosítást kapni, hívja a JATE Magyar Nyelvészeti Tanszékén az Anyanyelvpolók Szövetsége egyetemi csoportját, a 21-111-es telefonon.

(pacsika)

Delta Force kommandó, avagy: a hosszú bosszú

Új film

Rendező: Frank Valenti.
Főszereplők: Brett Clark, Fred Williamson.

Na, amikor úgy kezdődik egy akciófilm, hogy legépíztolyónak egy terhes anyát, nem sok jóra lehet számítani. A férjet, persze, aki épp a minap vonult vissza a Delta Force kommandóból, egy különlegesen kiképzett csapatból, újra elkapja a hév, a bosszú, s legyen is bármilyen, megtorolja a gaztetet. Az ügyet csak az nehezíti, hogy a gyilkosság egy katonai akció része...

Néha úgy tűnik, az egész film nem más, mint egy kis-és véresre sikerült katonai oktatófilm, amelyből kiderül, hogy mit kell tudni egy

„szakképzett” kommandónak. A filmek világában nem kell túl nagy tapasztalat ahhoz, hogy bárki felfedezze, milyen olcsó és ócska trükkökkel dúsították fel az oktatófilmeket. A hősiesség csöppet sem emberi léptékű, annál inkább nevenséges. Egy épkezláb párbeszédet nem hallunk, amúgy nincs is mit dumálni egy akciófilmbe. Ennek ellenére Valenti próbálkozik néhány, a rendkívüli ember jellemére utaló párbeszédrel, de a rendkívül nevenséges férfi áll elénk, amolyan love storyba illő, mellközépig kigombolt inggel. Akinek nem inge, hát ne vegye magára. Agresszió? Mit old meg? Persze kérdés az is, hogy a bosszú és a megoldás kerülhet-e egy lapra. Azt hiszem, nincs itt helye a moralizálásnak: film, amely a valóság borzalmait nélkül meg sem születhetett volna.

P. Sz.

Néhány perc franciául

A Szegeden megalakult Alliance Française (tudományos, kulturális egyesület), mint arról már hírt adtunk, különös szorgalommal szeretné népszerűsíteni a francia nyelvet a város polgárai körében. Az idegennyelv-tanulási lehetőségek igen változatosak manapság, anynyiféle szervezet, vállalkozás hív tanfolyamra, az ember azt sem tudja, melyiket is válassza — már ha van benne tanulási szándék.

Az alliance-sok magas színvonalú, differenciált francia nyelvtanfolyamokat kívánnak szervezni oktatói,

tanári garanciával, s a francia honban nagyra értékelt, elfogadott vizsgáztató szisztémával (az Alliance nyelv-vizsgáról szóló bizonyítvány világszerte megbecsült, tekintélynek örvendő). A vizsgakérdésekről, tesztekéről az egyesület párizsi központja gondoskodik, a tanfolyamvezetők kiválasztása viszont az egyes szervezetek dolga. A szegedinek ez időszerű: a nyelvet jól tudó, felkészült és eredményes tanárok segítségére van szükségük. Könyvek, akiket ismernek, akikre emlékeznek, azokat már levélben értesítették,

Az évadban eddig egy kis szerepben, A sevillai borbély Fiorillójában lépett föl, tegnapelőtt azonban lezajlott igazi operaszínpadi debütálása: Gounod Faustjában énekelte a bariton főszerepet, Valentint. (Eppen két nappal Bálint-nap, a „szerep névnapja” előtt.) A 26 éves fiatalember azonban (egyelőre) nem profi, főfoglalkozású zenész. Tanárember, a Deák gimnáziumban oktat magyart és franciát. Debütálására több diákja és kollégája eljött. A hírek szerint Valentint jelentette a próbatételt, ennek sikerétől tette függővé a színházi vezetést a „továbbiakat”. Ezekről ma még keveset lehet tudni, a jövő évadban több kisebb-nagyobb szerepről lenne szó. No és hátra van még idén a Bohémélet, melyben két bariton szerep is akad...

Mert hogy a debütálás sikert hozott. Réti Attila érdekes színű, kiegyenlített bariton hangon énekel, a széles ambitusú szerep kényelmetlen mély és magas fekvéseit is jól győzi. Első jelentős szerepében színpadi érzékéről és kifejezőerőiről tett tanúbizonyságot. Olyan ifjú énekest ismerhetünk meg, akinek további karrierjére érdemes figyelni.

A szervező halála

Karosszékekben ült odahaza, félrecsuklott a feje, kiesett kezéből az újság. Még lefektették, visszaült és — nem volt többé. Tüdőembólia végzett vele. Vagy a mozdulatlanság? Hatvannégy éves korában halt meg Tóth István, a Szegedi Szabadtéri Játékok tavalyelőtt nyugállományba helyezett közönségszervezője. A hódmezővásárhelyi pedagógus, majd tanfelügyelő 1964 őszén került a szabadtérre, s húzott le egyváltában negyedszázadot ebben az emberpróbáló, kutyanehez szakmában. Ahová minden színháznak a kezdete és vége van letéteményezve, mert publikum nélkül nem élhet egyetlen színház sem. Úgy ismerte az országot, a szegedi nyár közönségét, mint a tenyerét: késő őszön kelt útra, s barangolta be tavasz végéig a megyéket, városokat, falvakat szervezni. Talán az utolsó nagy egyénisége volt a szakma legendás figuráinak. Bőven részelt konfliktusokból, hisz kimondata, amit gondolt, soha nem tett lakatot a szájára. Gyűlölte a bürokrata-hivatalt, gyűlölte a bürokrata-hivatalt. Nehéz ember volt, legyen neki könnyű a föld.

(nikolényi)

Valentin tanár úr

Mostanság egyre gyakrabban tűnik föl a szegedi operaplakáton egy név. Réti Attila nem azonos a Dél-magyarország sportrovatának munkatársával; kettejük között csak névrokonság áll fenn. Valódi rokoni kapcsolat el azonban az említett úr és a színház tenoristája, Réti Csaba között. Attila ugyanis a fia.

Somogyi Károlyné felvétele

Az öreg Faust és a fiatal Valentin: Réti Csaba és Attila

Debütálásának volt egy kegyes s egy szerencsés ösztetevője is. A sors kegyenek tartható ugyanis, hogy édesapjával léphetett színpadra, noha közös jelenetük nem volt, hisz Réti Csaba az öreg Faustot énekelte. Az viszont inkább véletlen szerencse, hogy a tegnapelőtti esti, az összes eddigi Faust-előadások legjobbjika volt. Bizonyára része volt ebben Pazár Istvánnak, aki ez alkalommal állt be a darabba. A vendégkarmester nagy energiával, tiszta vonalvezeté-

ssel dirigált, kiemelkedő teljesítménye jótékonyan inspirálta az énekeseket is. S ez az a pont, ahol a kritikusnak némileg revidálnia kell saját, korábbi álláspontját. A bemutatókhöz képest ugyanis a színpadi megvalósításnak új értékei bontakoztak ki. Az előadás jelentős önfejlődésen ment keresztül. Albert Tamás Faust-előadásában megjelentek a játékoság, az önirónia elemei, feszültsége sokat oldódott, a szöveg hangja megformálása is egységesebbé vált. Minden kiírt magas hangot fő-

lényesen énekel, sőt a Walpurgis-éj végén még egy ki nem írtat is. A kitűnő Airizer Csaba ez este valósággal bombaformában volt. Vármossy Éva is egyre sokrétűbben veszi birtokba Margit szövegét. Egyáltalán: az előadás egésze minőségileg jobb benyomást tett, a produkció működni kezdett. A színházat teletöltő jórészt fiatal közönség nagy lelkesedéssel ünnepelte a kitűnő — vagy stílusosabban pazar — előadást.

Márok Tamás

Béke, boldogság háromnegyedben

Farsangi koncert

történi. Így vagy úgy, de minden esetben figyelemre méltó, s soha nem unalmas muzsikálást kapunk tőle.

A program nagyjából azonos időben született (1820—1840 között), javarészt francia, spanyol s osztrák szerzők műveiből állt. Bizet: Az arles-i lány II. szvitjének gazdag dallamvenciójú, hangulatérzékeny zenéjének tolmácsolásakor a kezdeti elfogódottság felengedésével a dirigens egyre jobban kontaktust talált a zenekarral, így a lendületes dél-francia farandola (néptánc) által inspirált zárótételben a remek tempó, s dinamikai fokozással valódi ujjongó táncforgatógot varázsolt a pódiumra. A mű számos szép zenei szövegre nyújt lehetőséget. Közöttük is kiemelkedett Lass Zoltán tiszta fuvalójátéka.

Saint-Saens: Bevezetés és rondó capriccioso (op. 28.) és Sarasate: Faust-fantázia című kompozícióinak előadása parádés lehetőség egy hegedűs számára, főként, ha az olyan briliáns virtuóz, mint Szecsődi Ferenc. Játékának eleganciája, könnyed bája, választékos simasága szerencsésen találkozott a Saint-Saens-mű kívánalmával, nem felejtve a Coda

fergeteges tempójú, bravúros megoldásait sem. Szecsődi előadásában Sarasate fantáziája is új színeket kap. A szenvedély hangjai nála nem oly sötét izzásúak, s a hűrszaggató temperamentum végtelenségétől is mentesek. Az ő szenvedélyességében mindig van valami latinós könnyedség s derű. Játékának különös varázsa, hogy mosolyt fakaszt a lélekben.

A műsor második felében a boldog békeidők aranyos derengésű hangulatában ringatóztunk. Jól esett a búfelejtető háromnegyed, ez a keringőálmom. A monarchia utolsó békeéveit idéző, édes dallamú Johann Strauss, az ifjabbik, az Európa-szerte ismert, híres keringőkirály melódiai ma ugyanúgy felmelegítik a szíveket, mint annak idején. A közönség nagy hálával fogadta a farsangban különösen aktuális műveket, így a Denevér-nyitányt, a Császárkeringőt, a bohókás Tere-fere polkát, s Lehár behízsgó dallamait az Arany—ezüst keringőben. A karmester szellemes, fantáziadús elgondolásait érezhetően jó kedvvel, s szívesen valósította meg a zenekar, nem is beszélve a közönségről, amely ütemes tapsával, a bécsi újvívi koncertek mintájára, önfelelt örömmel működött közre a ráadásnak adott fényes sikerű Radeczky-indulóban.

Berényi Bogáts

Ságváristák a hatodik helyen

A Köznevelés legutóbbi számában összesíti hét esztendő egyetemi felvételi vizsgáinak eredményeit. Az ország 175 gimnáziuma közül az első hét minden évben stabilan vezet a mezőnyt. Nem kevés büszkeségre ad okot, hogy az előkelő hatodik helyen — pesti gyakorló iskolák után — a JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziuma áll. A Ságvárit az ország másik két gyakorlója követi, a Radnóti gimnázium — ugyancsak dicsérendő eredményei — a 12. „helyezést” érte el. A szegedi diákoknak tehát minden okuk megvan arra, hogy kellő önbizalommal vágtanak neki a félévi vizsgáknak — főlkészítő tanáraik jóvoltából.

Gruber Filmklub

Késői találkozás

Ha gyorsan végigfutunk valamely moziplakáton, azonnal szembetűnik, a művészfilmek lekerültek a napi kívánságlistán. Akinek mégis a művészfilm az esete, az utóbbi években hozzászokhatott, hogy a kamaraelőadások, illetve a filmklubok programjait viszi haza böngészni. A Belvárosi mozi Gruber László Filmklubjának heti egy vetítésén a következő filmek kerülnek terítékre: *Elveszett őrárat, Talpig úriember, Pygmalion, Esményi férj, Késői találkozás, Fekete hajnal, Diadalív árnyékában, Az Ambersonok tündöklése és bukása, Tuskolábú, Ének a búzamezőkről.*